

## Ευρωπαίοι και Έλληνες στρατιωτικοί στο Μάλι. Για ποιο λόγο;



Το ενδεχόμενο ανάπτυξης ελληνικής δύναμης στο Μάλι δημιουργεί μια σειρά από αυτονόητα ερωτήματα αναφορικά με την σκοπιμότητα και το γεωπολιτικό-διπλωματικό υπόβαθρο της διεθνούς επέμβασης και παρουσίας στην περιοχή Σαχέλ και στο Μάλι ειδικότερα.

Σαν περιοχή Σαχέλ (Sahel) ορίζεται η στεπική γεωγραφική περιοχή νότια της ερήμου Σαχάρας μέχρι την έναρξη της αφρικανικής σαβάνας και εκτείνεται από τον Ατλαντικό ωκεανό μέχρι την Ερυθρά θάλασσα. Πέντε μόνο από τις χώρες τις οποίες περιλαμβάνει χαρακτηρίζονται σαν χώρες της περιοχής του Σαχέλ: Η Μαυριτανία, το Μάλι, ο Νίγηρας, το Τσαντ και η Μπουρκίνα Φάσο. Χαρακτηριστικό τους είναι η μεγάλη φτώχεια (το Μάλι έχει ετήσιο κατά κεφαλή εισόδημα 859 δολάρια ενώ ο Νίγηρας 565) και η εξαιρετικά χαμηλή μέση ηλικία του πληθυσμού τους (ο Νίγηρας είναι πρώτος παγκοσμίως με Μ.Ο. ηλικίας τα 15 έτη, ενώ το Τσαντ είναι δεύτερο με 15,8 και το Μάλι τέταρτο με 16,3 έτη.) Το Μάλι αποτελούμενο από δυο εθνικές ομάδες, τους Τουαρέγκ Βερβερίνους στο Βορρά και τις Αφρικανικές φυλές στο Νότο, αντιμετώπισε μια ισλαμική εξέγερση στο βορρά υποκινούμενη από την Αλ Κάιντα, η οποία διέλυσε τον εθνικό, κυρίως αφρικανικό στρατό και απείλησε απευθείας τον αφρικανικό νότο. Η Γαλλία επενέβη με την επιχείρηση Cernai που αναχαίτισε τους ισλαμιστές, τα Ηνωμένα Έθνη έστειλαν μια δύναμη 12.000-15.000 στρατιωτών (MINUSMA) αποτελούμενη σε μεγάλο μέρος από ευρωπαϊκές μονάδες (Γερμανοί, Σουηδοί, Ολλανδοί, Δανοί κ.ά) και δυνατότητες (Ε/Π, drones, κλπ), και η ΕΕ έστειλε δυο μόνιμες πολιτικές αποστολές για την πολιτική/οικονομική υποβοήθηση των κρατών, την EUCAP Sahel Mali



και την EUCAP Sahel Niger και μια στρατιωτική εκπαιδευτική αποστολή, την EU Training Mission (EUTM) Mali.

Η κατάσταση φάνηκε ότι σταθεροποιήθηκε, καθώς υπεγράφη ειρηνευτική συμφωνία μεταξύ των αντιμαχόμενων, οπότε και η Γαλλία αντικατέστησε την Επιχείρηση Cerval με μια νέα Επιχση Berkane. Ωστόσο, η πολιτική αστάθεια στο Μάλι συνεχίστηκε με πραξικοπήματα και εμπλοκή της Ρωσίας και της Τουρκίας στην περιοχή, ενώ πολιτικά προβλήματα και τρομοκρατικές ενέργειες σημειώθηκαν και στο Τσαντ, στη Μπουρκίνα Φάσο καθώς και στον Νίγηρα. Οι χώρες του Σαχέλ συνασπίστηκαν και δημιούργησαν την ομάδα G5 Sahel. Οι στρατιωτικές δυνάμεις όμως των πέντε τοπικών χωρών φάνηκε ξεκάθαρα ότι αδυνατούν να αναχαιτίσουν τους ισλαμιστές και εμφανίστηκε και πάλι η ανάγκη για Ευρωπαϊκή παρουσία.



Ο λόγος είναι εμφανής. Οι χώρες του Σαχέλ συνιστούν πάμφτωχες δημογραφικές βόμβες που αν δεν σταθεροποιηθούν και δεν μπουν σε αναπτυξιακή τροχιά, τα δεκάδες εκατομμύρια των νεαρών κατοίκων τους θα αναζητήσουν την επιβίωσή τους, είτε σαν πρόσφυγες και μετανάστες στην Ευρώπη και τις γειτονικές χώρες ή θα μετάσχουν σε τοπικές ομάδες που με ή χωρίς ιδεολογική κάλυψη, θα αποσταθεροποιήσουν βίαια την περιοχή. Η διεθνής κοινότητα οφείλει να λάβει μέτρα και να μην επιτρέψει την περαιτέρω αποσταθεροποίηση των χωρών αυτών και την άλωση τους από τους ισλαμιστές. Η σταθερότητα και η ασφάλεια αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την οποιαδήποτε ανάπτυξη και τελικά την αποκατάσταση κάποιου επιπέδου ζωής αλλά κυρίως της ελπίδας στους λαούς των χωρών αυτών.

Στις 27 Μαρτίου 2020, οι κυβερνήσεις του Βελγίου, της Τσεχίας, της Δανίας, της Εσθονίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, του Μάλι, του Νίγηρα, των Κάτω Χωρών, της Νορβηγίας, της Πορτογαλίας, της Σουηδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου εξέδωσαν μια πολιτική δήλωση εκφράζοντας υποστήριξη για τη δημιουργία μιας Τακτικής Δύναμης (Task Force) ενσωματωμένης στη διοίκηση της γαλλικής επιχείρησης Barkhane, με στόχο την αντιμετώπιση των τρομοκρατικών ομάδων στην περιοχή. Υπό το όνομα Takuba (τοπικό πολεμικό ξίφος) η Τακτική αυτή Δύναμη θα συμβουλεύει, θα βοηθά και θα συνοδεύει τις Ένοπλες Δυνάμεις του Μάλι, σε συντονισμό με τις λοιπές χώρες της G5 Sahel και άλλους προαναφερθέντες διεθνείς παράγοντες που έχουν αναπτυχθεί επί τόπου. Στο πλαίσιο αυτό, η Γαλλία ανακοίνωσε ότι θα τερματίσει την Επιχση Berkane το καλοκαίρι του 2022.



Η Τακτική Δύναμη Takuba συνεργάζεται στενά με την Επιχείρηση Berkhane και τις τοπικές δυνάμεις του G5 Sahel. Στις 2 Απριλίου 2021 η Τακτική Δύναμη Takuba κηρύχθηκε Πλήρως Επιχειρησιακή (FOC) και έκτοτε μετέχει σε επιχειρήσεις κατά των ισλαμιστών.

Η οργάνωση της Takuba περιλαμβάνει το Ευρωπαϊκό Κέντρο Διοίκησης με έδρα τη Menaka στο Μάλι με επικεφαλής τη Γαλλία και επάνδρωση από Βέλγους, Τσέχους, Εσθονούς, Ιταλούς, Ολλανδούς, Πορτογάλους και Σουηδούς αξιωματικούς. Μια Γαλλική Δύναμη (που ενδεχομένως στο μέλλον να αντικατασταθεί από Έλληνες Καταδρομείς) αποτελεί την Δύναμη Προστασίας του Στρατοπέδου του ΚΔ. Επιπλέον, υφίσταται μια Χειρουργική Ομάδα Ειδικών Επιχειρήσεων (SOST) και πέντε Τακτικές Ομάδες εκ των οποίων έχουν ενεργοποιηθεί ήδη οι τρεις (Μια Σουηδική ως Δύναμη Αμέσου Αντιδράσεως, μια Γάλλο-Εσθονική και μια Γάλλο-Τσεχική). Η Δύναμη αποτελείται κυρίως από ευρωπαϊκές δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων με υψηλό επίπεδο αυτονομίας. Πολλές Ευρωπαϊκές χώρες έχουν υποσχεθεί συνεισφορές στρατιωτικών τμημάτων και επιτελών αξιωματικών.



Εν κατακλείδι, κατά τη γνώμη μου η αναγκαιότητα της συμμετοχής στα δρώμενα του Σαχέλ είναι ξεκάθαρη για μια χώρα σαν την Ελλάδα. Υπό αυτό το πρίσμα αποφασίστηκε και υλοποιείται η συμμετοχή της Ελλάδας στην EUTM Mali ήδη από 2013 με δυο τουλάχιστον εκπαιδευτές. Δεν είμαστε ξένοι στη περιοχή, ούτε το πρόβλημα είναι πρωτόγνωρο. Οι εξελίξεις στην περιοχή αυτή, (όπως και σε άλλες παρόμοιες περιοχές φτώχειας και ελλείμματος ασφαλείας) μας αφορούν και μας επηρεάζουν. Είναι καιρός να σταματήσουμε να εθελουφλούμε και «πονηρά» να προσπαθούμε πάντα να αφήνουμε τους άλλους να λύσουν προβλήματα που αφορούν και εμάς. Δεν είμαστε οι μόνοι «ξύπνιοι». **Εξάλλου όταν ζητάμε και χρειαζόμαστε αλληλεγγύη από φίλους, εταίρους και συμμάχους, για να είμαστε δικαιολογημένοι και «εν δικαίω» θα πρέπει πρώτα εμείς να έχουμε δείξει αλληλεγγύη και υποστήριξη στους άλλους όταν την χρειάζονται, ιδίως σε διεθνή θέματα που μας αφορούν.**